

Motion till riksdagen

1989/90:T51

av Roy Ottosson m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1989/90:143 Lag om
tillfälligt bilförbud

Mot.
1989/90
T51-55

Regeringen vill ha ett bemyndigande att få meddela föreskrifter som ger en kommun rätt att tillfälligt förbjuda vägtrafik då luftföroreningarna utgör akut hot mot människors hälsa.

Förslaget visar på den näst intill absurda situation som biltrafikens avgasutsläpp numera ger upphov till. Frånvaron av en aktiv politik i syfte att miljöanpassa samhället i allmänhet och trafiksystemet i synnerhet har tvingat fram krav på förbud mot biltrafik i vissa större städer. Olägenheterna med bilismens luftföroreningar har blivit så stora att människor blir akut sjuka dagar då föroreningarna inte späds ut effektivt av vinden.

Självklart måste biltrafiken i storstäderna, mellan storstäderna, och även i en rad andra större städer, minskas radikalt. Vi anser att en halvering av biltrafikarbetet vore rimlig i storstäder som Stockholm, Göteborg och Malmö. En sådan halvering borde vara möjlig att genomföra under 90-talet.

Biltrafikminskningen i och mellan större städer är möjlig att uppnå

1. dels genom att satsa kraftigt på utbyggnad av miljövänlig kollektivtrafik som pendeltåg, trådbussar, snabbtåg, spårvagnar, bussar med miljövänliga drivmedel,

2. dels genom att utveckla en samhällsplanering i och kring tätorterna som underlättar för resande med kollektivtrafik och där den dagliga servicen finns att tillgå inom promenadavstånd.

Genom dessa två åtgärdsstyper kan således mycket av den besvärande, bullrande, dyrbara och föroreande biltrafiken göras onödig. Människor kommer helt enkelt att finna att det är enklare och bekvämare att utnyttja den näraliggande servicen och den välutbyggda och kundanpassade kollektivtrafiken.

Den tredje åtgärdsstypen vi från miljöpartistiskt håll förordar är ekonomiska styrmedel och ett grönt skattesystem. Detta innebär, mycket förenklat, att resursslösande och miljöstörande verksamheter blir dyrare och att miljövänliga och energieffektiva lösningar blir billigare. Vad gäller trafiksystemet innebär det bl. a. att vägtrafiken blir dyrare och järnvägstrafiken blir billigare.

Dessa tre åtgärdsstyper verkar dock i huvudsak på längre sikt. För att klara av de akuta problem som en felaktig trafikpolitik dessvärre gett upphov till i våra storstäder torde det vara nödvändigt att under en övergångsper-

riod tillämpa den typen av restriktioner som regeringen nu föreslår. Vi kan därför i stort sett godta förslaget, dock med vissa tillägg och förbättringar.

I förslaget till Lag om tillfälliga bilförbud krävs i 1 § att föroreningarna skall innebära "akuta" hälsorisker för att förbud skall kunna införas. Vad som menas med "akut" i detta sammanhang är naturligtvis diskutabelt. Skall det vara att ett antal människor segnar ner på gatan? Eller räcker det med ett astmaanfall?

I andra paragrafen framgår det att de akuta hälsoriskerna i själva verket skall definieras som någon bestämd (och uppmätt?) halt av luftföroreningar i luften. Denna halt skall definieras av ansvarig myndighet. Detta betyder, så vitt vi förstår, att miljö kvalitetsnormer därmed bör införas för luft i Sverige. Det är i och för sig ett välkommet besked, förutsatt att dessa normer sätts tillräckligt lågt!

Men dessvärre föreslår faktiskt inte regeringen miljö kvalitetsnormer. Däremot föreslås att kommunerna själva skall få besluta då förbud skall tillämpas. Därmed öppnas fältet för ett förskräckligt godtycke. För att förhindra ett sådant godtycke föreslår regeringen att förordning och föreskrifter och "omfattande samrådsförfarande" också inrättas, vilket i praktiken leder till att det blir svårt att tillämpa den nya möjligheten till förbud mot biltrafik då miljön så motiverar. Därmed tas också udden av förslaget.

Regeringens förslag är således inskränkt, och avsikten synes närmast vara att låta Göteborg pröva systemet. Med tanke på att det tillfälliga bilförbudet i sig är en nödtåtgärd som på intet sätt kan lösa de miljö- och hälsoproblem som bilismens luftföroreningar ger upphov till, så kan detta synas vara tillräckligt. Likväl anser vi att miljö kvalitetsnormer skall införas för luftföroreningar. Dessa normer skall ha karaktären av gränsvärden, och överskridanden skall medföra tvång till direkta åtgärder i syfte att snabbt underskrida värdet. Underlåtelse att vidta nödvändiga åtgärder bör leda till straffbarhet.

Således bör kommunerna, enligt vår mening, åläggas att uppfylla bestämda miljö kvalitetsnormer. Samtidigt måste de ges rätten att begränsa såväl biltrafiken som andra väsentliga utsläpp av luftföroreningar. Sådana andra källor till luftföroreningar kan vara industrier och energianläggningar. Regeringen bör skyndsamt återkomma med ett sådant förslag till riksdagen!

Vidare anser vi att vid sättande av miljö kvalitetsnormer skall hänsyn inte bara tas till akuta hälsorisker, utan också till långsiktiga hälso- och miljörisiker. Det innebär att normen skall sättas väsentligt lägre än vad enbart en akut hälsorisk för fullt friska människor kan motivera.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till ett system med bindande miljö kvalitetsnormer i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 27 april 1990

Mot. 1989/90

T51

Roy Ottosson (mp)

Kjell Dahlström (mp)

Carl Frick (mp)

Hans Leghammar (mp)

Claes Roxbergh (mp)